

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

<p><i>Predplatná cena:</i></p> <p>Na celý rok 2 zl. — kr. Na pol roka 1 > — > Na štvrt roka — > 60 ></p> <p>Jednotlivé číslo 4 kr.</p>	<p>Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH.</p> <p>Hlavný spolupracovník: FRANTIŠ BLESZKÁNY.</p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti VIII. ker., Práter-ulica 44.</p> <p>sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.</p>
--	--	--

Kvetnou záhradou bola kedysi Pannonia.

Veru je ešte i teraz, z nejže, jedna millenárna ratolesť, ejh!a!

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

zovnútornej polohe našej državy. *Kramár* novočeský delegát ostro napadol trojčlenový spolok a maďarov. Trojčlenový spolok preto, lebo v ňom české aspirácie nemôžu si platnosti získať; maďarov ale preto, že utlačujú srbov, románov a slovákov, a ochranou svojich sebeckých záujmov reistým činia priemyslový odbyt Rakúska na Balkáne, zvláštne v Srbsku. *Goluchovsky* potom dokazoval nepriaznivost Kramárovej reči. *Banreuther* sa vyslovil, že nezamýšľa popustiť prednosť čechom. Gróf *Zedwitz* poukázal na to, že ponose Kramárove nemajú žiadneho základu.

Výbor na poludnia zastavil svoje práce, lebo musel ísť na pohrab delegáta *Klúna*; večer pokračovali prerhnutú prácu, a zahlasovali výdavky na zahraničné záležitosti.

Zasadnutie vojenského podvýboru uhorskej delegácie.

V Budapešti 9-ho júna. V dnešnom zasadnutí odbavili menšie vojenské záležitosti. Bola reč o výchove vo vojenských ústavoch, o kúpe doplnovacích koňov, o umiestnení vojska, o prednáškovej reči vo vojenských školách a. t. d.

Zasadnutie snemovne.

V Budapešti 10-ho júna. Dnes pokračovali pojednávanie o kuriálnom súdnictve. Náboženstvo treba vylúčiť z politiky. To bolo dnes heslom, za ktorým sa skrývala tá myšlienka: treba vyňať z ruky ľudovej strany tú zbraň, ktorej posávad ľudová strana svoje výsledky môže ďakovať. S tým chceli vyzvať na pohrab ľudovej strane. Nastavali toľko zákazovacích stlpov, že skoro je nemožno nepotknúť sa do niektorého. L'avica urobila pokus, aby buďto niečo prekazila, buďto aby tieto prísne zákazy umiernila, ale všetko nadarmo. Liberálna tatarská strana spojená s *Košuthovou stránkou* všetko zahlasovala.

Delegácie

V Budapešti 10-ho júna. Obidve delegácie dnes pokračovali svoje porady. Peňažný podvýbor uhorskej delegácie bez všetkej dohady prijal rozpočet spoločného ministerstva finansov; a rozvrh hlavnej účtovnej stolice na rok 1897, jako tiež i všetky návrhy spoločného ministerstva finansov vzal v známosť. Rozpočtový výbor rakúskej delegácie dnes rokovať o vojenskom rozvrhu v ostrej a zajimavej dohode. Rečníci prizvukovali, že ustavičný rozvoj vojska ohromné farchy klade na daňujúci ľud, že konečne musí to mať hranice; ale preto všetci prijali rozpočet, lebo nikto nechce na seba vziať zodpovednosť, že by vojsko nedostalo posilu, ktorá je potrebná k obrane državy. *Kramár* nový čech žaloval sa, že vojsko po nemecky dopisuje českým vrchnostam. Požadoval osobitný český štát, taký, ako majú maďari, kdežto že česi skôr sú zrelí na samostatnosť než maďari. Proti nemu vystúpil nemecký delegát *Banreuther* a vyvracoval jeho stanovisko.

11-ho júna. Delegácie dnes pokračovali porady o spoločných výdajoch.

V zasadnutí podvýboru uhorskej delegácie pre zahraničné záležitosti K. Tisza jakožto predseda navrhol, že minister zahraničia už predniesol svoj expozé (prednášku) v rakúskej delegácii, aby tedy uhorská delegácia vzala to v známosť. A podvýbor to aj prijal, jedine zo stanoviska pohodlnosti, ačkoľvek arcibiskup *Samassa* a Max *Falk* proti tomu protestovali.

Rakúska delegácia rokovala o rozpočte *Bosnie-Hercegoviny*. Spoločný minister finansov *Kállay* predniesol veľkú reč, opisujúc, jaký ružový stav je v Bosnii-Hercegovine, jak sme sa tam už zakorenili, a jak silnou nohou sme sa tam postavili. *Kramár* český delegát protestuje v mene svojej stránky proti tomu pozdravu predsedy, ktorým sa predseda rakúskej delegácie pred dvoma týždni vo svojom proslove millenárnej slávnosti maďarom zavďačil.

Zasadnutie snemovne.

12-ho júna. Málokedy sa stane, že by zastupitelia ticho načúvali oznamom predsedy; dnes sa to prihodilo, keď predseda pripis varašdinskej stolice na uhorský snem z príležitosti milleniuma prečítal, a silno tej chorvátskej stolici éljenuvali.

Potom pokračovali zákonný návrh o kuriálnom súdnictve; to ale nebola porada, lež vada L'avica napádala, a odporúčala mnohé opravy, liberálna tatarská vládna strana však neprijala žiadnej opravy a proti kňazom a ľudovej strane jako zdi ešá všetko nepremenene zahlasovala.

Zasadnutie bolo i vo vyššej snemovni, kde bez všetkej dohady prijali zákonný návrh o verejnosprávnom súdnictve.

Delegácie

Dnes námornicky podvýbor uhorskej delegácie, a rozpočtový výbor rakúskej delegácie držaly zasadnutie.

V uhorskej delegácii diškurovali o menších veciach a všetko po priateľsky medzi sebou dokonajúc, jednotlivé položky, čo námornícka sprava požadovala, ochotne zahlasovali.

V rakúskej delegácii *Dumba* predniesol rozpočet spoločného ministra zahraničia. Tento oznam nič iného není, jako obšírnejšie vysvetľovanie toho, čo už *Goluchovski* bol predniesol. Ponevác dr. *Kramár* nebol prítomný oznam *Dumbou* jednohlasne prijali; ďalej prijali rozvrh spoločnosti účtovnej stolice na prednášku delegáta *Chrzanovského* a na prednášku delegáta *Lupula* rozpočet spoločného ministra finansov.

Sjednotené štyri podvýbory uhorskej delegácie 13-ho júna odopoludnia o 5 hodine pod predsedníctvom grófa *Aladára Andráššyho* vydržovali zasadnutie. Prítomný bol Benjamin *Kállay* spoločný minister finansov.

Referent *Aurél Münnich* do podrobna predniesol rozvrh o mimoriadnych vojenských potrebách zaujatých krajín.

Juraj *Đurkovič* vďaku vyslovuje Benjaminovi *Kállay*, že Bosniu a Hercegovinu tak skvelo dal zastupovať na tisícročnej výstavke.

konečne bez dohady prijali všetky položky mimoriadnych vojenských potrebností pre zaujaté krajiny a vďaku vyslovili *Kállaymu*, že tak zdarne spravuje tie provincie.

Snemovňa.

V Budapešti 13-ho júna. Liberálna tatarská strana dnes ukázala svoju ľahkomyselnosť; už s tým presvedčením prišla na zasadnutie, že vláda netrpi žiadnu opravu na zákonnom návrhu o kuriálnom súdnictve. Preto liberálni tatári po čas porady ani neboli v sieni, lež po chodbách snemovne sa žartovali kuriac cigarky a zabávajú s anekdotami, ani neposlúchali tie vážne dôvody, ktoré boly prednesené proti jednotlivým paragrafom. Tak sa potom stalo, že minister pravosúdia pri oprave *Imricha Szalayho* vstal a erčnil proti nej, ale hlasoval za ňu a s ňím celá vlá-

dna strana, tedy hlasovali sami proti sebe. Ani minister ani vládna strana vlastne nevedeli, načo hlasujú, lebo neočuli dobre predloženú otázku. Ejhľa tak sa v uhorskom sneme zákony robia; a chudobný ľud musí si od úst odtrhnúť a svojimi mozolami vydržiať liberálnych tatárov, ktorí tak nesvedomito ho na sneme zastupujú.

L'avica sa smiala, vidiac tento zmätok na vládnej strane. Že s jakým úmyslom vládna dáva tento návrh prijať za zákon, vysvitá z tej hrozby, ktorú Bánffy zartovne jednotlivým lavičiakom vyslovil na chodbách snemovne:

„Krvou sa budete potiť pri voľbách.“

Návrh odbavili až po 13. §. Potom zadali dve interpellácie; jednu Ludvík Holló pre nápady Leugerové a Rakúšanov. Druhú Ugron v záležitosti východnej otázky, na kolko Goluchovsky sa o nej v delegácii vyslovil.

Z dnešného hlasovania vysvitlo i to, že keď by opozícia vážne brala svoju úlohu, kedykoľvek by mohla vládnu liberálnu stranu prehlasovať, len keďby trochu lavičiáci spo'u držali, víťazstvo by im patrilo.

Tatárska sekera.

Páni liberálni Tatári veľmi boja sa ľudovej strany. Nielen na slovenských, lež i na dolných čistomaďarských stranách vydržiavaly sa shromaždenia ľudovej strany. Pri týchto shromaždeniach ľud ubohý, od nesvedomitých liberálov klamaný, smelo zastal si pod zástavu ľudovej strany.

Páni Tatári rozpuknúť sa išli od jedu. Vo Féledházi i lavičiar Polónyi pomáhal Tatárom a všemožne prekaziť chcel zdar ľudového shromaždenia. Áno vo Féledházi dokázalo sa, že čo má sa rozumieť pod tým našim uhorským *svobodomyseľníctvom*.

Tak sa zdá, že v Uhorsku svobodno len tým pánom shromažďovať sa a mienku svoju verejno vysloviť, ktorí pánom Tatárom päty lížu.

Vo Féledházi shromaždenie držali i lavičiar. a nikto ich v tom neprekážal. Ale keď gróf Ferdinand Zichy prišiel na shromaždenie ľudovej strany, to už inšie bolo. Pre ľudovú stranu nenie žiadnej svobody. Páni liberáli vo Féledházi najali nezrelých židovských papľúcho, dali sa im napiť a potom poslali ich s pišťalkami, aby pokojné shromaždenie ľudovej strany krikom, divým hulákaním a pišťalkami prekážali.

Avšak mýlite sa veľmi páni Tatári. Ľudová strana o mnoho hlbšie je zakorenená v srdci ľudu, nežli dala by sa pišťalkami opitých židovských chlapcov vykynožiť. Toto dobre vedia i sami páni Tatári, a preto na miesto pišťalek teraz chystajú na sneme taký zákon, ktorý ľudovú stranu vykynožiť má od koreňa. Zákon tento nový bude tou tatárskou sekerou, tým

tatárskym obuchom, ktorým každého ablegáta ľudovej strany ohľušíť bude možno.

Zákon taký chystá sa teraz na sneme, ktorý zakazuje pri voľbách *náboženstvo spomínať*. Jestli vraj daktorý kandidát, alebo korteš, alebo bárs ktorýkoľvek volič *náboženstvo bude spomínať* pri voľbe ablegáta, voľba takého ablegáta nemilosrdne bude zničená. Jestli by pri voľbe *na zástave križ bol*, jestli by dakto voličov napomínal, aby sa *trestu večného* báli a aby svedomito za svoju *kresťanskú vieru* bojovali, voľba taká dľa toho nového zákona bude zničená.

Nuž toto je tá nová tatárska sekera, ktorou vyrúbať chcú páni Tatári ľudovú stranu, ktorá strana predovšem zachrániť chce kresťanský ráz uhorskej krajiny.

Jestli tento zákon nový do života uvedený bude, tak každú voľbu ľudovej strany v *mene toho nového zákona* zničia. Veď keď i nitriansku a stupavskú voľbu (alebo komédiu) za platnú vyhlásili, nuž či nebude ešte ľahšie dokázať, že pri voľbe ľudovej strany spomínalo sa dakde i náboženstvo? Len dvoch-troch svedkov treba dostať, ktorí svedčiť budú, že tento alebo henten kňaz, alebo volič spomínal i náboženstvo pri voľbe; v mene toho nového zákona hneď zničia takú voľbu.

Jestli daktorý kňaz napomínať bude v kostole veriaciach svojích, aby pri voľbách len na dobrého kresťana hlasovali, hneď žalárovany bude a voľba bude neplatná. Jestli dakto križ donese na zástave ku voľbe, alebo asnaď ruženec bude mať pri sebe a uvidia mu ho, voľba bude neplatná. Ba ešte i vtedy neplatná bude voľba, jestli *pred voľbou tromi mesiacmi* spomínal daktorý kandidát, (alebo v jeho mene daktorý volič,) obranu náboženstva.

Hľa, drahí rodáci, takýto návrh zákona odhlasovali teraz naši páni ablegáti. Takýmto spôsobom prekaziť chcú odstránenie a premenenie civilného sobášu, lebo dobre vedia, že jestli by kresťanský ľud svobodne mohol si voliť ablegátov, vtedy hneď do pekla zahnatí a odprášení boli by páni Tatári.

Takýto zákon, ktorý zakazoval by spomínať náboženstvo pri voľbách, niet na celom svete, len u nás bude teraz. A zákon ten odhlasovaný je od tých pánov ablegátov, ktorí za „*opravdových*“ kresťanov sa pokladajú a predsa pri voľbe náboženstvo ani spomenúť nedovolia.

Darmo kládol im na srdce milostivý kráľ náš pri millenárnych slávnosťach, aby ablegáti pamätali, „že táto krajina bola len vtedy silnou a kvetúcou, keď jej synovia, verne pridržajúc sa kráľa a náboženstva, žili v bratskej svornosti

Neviem odtajf tie city, ktoré srdce moje naplňujú — začal šuhaj.

Čo za jaké city? — vtrhla mu nevesta do reči, nechcejúc porozumeť slová nezbedného šuhaja.

Však ti dobre vieš, čo mňa k tebe prífahuje. Tie čierne oči, červené líčka a jahodové pery. A ten tvoj úbozvučný hlas tak hlboký dôjem robí na mňa, že som sa celkom zaľúbil do teba.

Ešte čo nečujem. Jako sa ti opovážiš mne tak dvoriť? — preriekla rozhorčene nevesta.

Ale sa už len nehnevaj na mňa. Ja som ešte mladý. Keď vidím nejaké pekné dievča, hneď som v ohni.

Mňa po tom nič. Ja som už zaviazaná mojmu mužo i a ti mae môžeš hovoriť, čo chceš, ja Ťa ani poslúchať nebudem.

Mladík vidiac, že týmto spôsobom nemožno sa k jej srdienku dostať, započal ju blahoželať. Naraz ale, keď už prichádzal ku koncu toho blahopránia, netušiac nič zlého, pobožkal jej červené líčka, ale ostatný raz v živote, lebo všetci ho napadli a tak ho dobili, že z neho len krv fľakala a konečne aj dokonala.

Celá spoločnosť zostala, ako zarazená, lebo ešte nikdy nebola na tak smutnej svatbe a pri tom aj skúsila, čo všetko v stave náruživosti vykonať. Neuspokojí sa s jednoduchým napomínaním, nie s napádaním nešťastného, ale ďalej pokračuje po ceste náruživosti. — Hneď sa strhnul v celom dome krik, ako keď by bol doňho hrom uderil. Prítomní veľmi ľutovali toho nešťastného mladíka a najviac rozhorčeného mladoženicha, ktorý nedržal v pomstve mieru, ale prestúpil hranice všetkej spravodlivosti.

Mnohí, ktorí sa v druhej izbe zabavovali, zo začiatku ani nevedeli, čo sa stalo, lebo ustavičná hra cigánov a spev prítomných prevyšovali v druhej izbe panujúcu bytku. Keď ale aj svatobníci sa zamiešali do tej bitky, vtedy aj tí ostatní tam pribehli, len že už neskoro. Už bolo po ohni, nebolo teda čo hasiť.

Stehlikova matka tiež len neskorej sa dozvedela, čo sa stalo. Ako taká stará ženička, usnula v kuchyni. Už sa jej aj snívalo, keď ju naraz zbudí ten krik. Beží tak rečeno bez seba do izby, zvedavá, čo sa prihodilo. Zočiac toho nešťastlivého šuhaja v krve ležať, celkom bez seba padla na zem. Mali čo robiť, aby ju k životu priviedli. Keď ju volajako vykrisili, rozpovedali jej na krátko celý prípad.

Nič by ju nebolo mohlo tak znepokojiť na tomto svete, ako keď očula, že jej syn napadnul prv toho mladíka.

O jak mohol byť tak náhly? — preriekla nariekajúc.

Nemohol seba samého premôcť, lebo už mal aj trocha v hlave, tak že ani nevedel, čo robí — odpovedal mlynár, s ktorým sa pustila žalostná matka do reči.

Nemohli ste ho odstrániť a takto celý ten útok prekaziť? — vzdychla bolestne matka.

My sme mysleli, že ho len vyhodí, alebo ináč ho potrese — odvetil na krátko mlynár.

Ako som očula ani to nebolo dosť, že ho môj nešťastný syn napadol, ale aj druhí mu pomáhali.

Tí nešťastní svatobníci si to považovali skoro za povinnosť, ba čo viac za hrdínsku čnosť a preto nebolo možno ich v tom zlom čine prekaziť — riekol mlynár.

Dozaista tiež neboli pri zdravom rozume?

Veru už ich to vínko dobre hrialo — odvetil mlynár.

O jak blahá som bola pred svatbou a zo začiatku svatby! Tešila som sa tejto peknej slávnosti, a včul mňa už len smutok a žiaľ obkľučuje. Jak nevie človek čo sa môže prihodit! — vzdychla žalostne matka.

Veru smutný prípad. Kto by si bol na to pomyslel, že včera ešte blahý mládenec, dnes nešťastným mužom sa stane. Ja ho z hubky srdca ľutujem, lebo bol veľmi znamenitý chlapík, ačpráve veľmi náhly — tešil ju mlynár.

To som na ňom vždy spozorovala, že bol veľmi náhly. Nech mu len niekto ublížil, hneď by ho bol v stave snád aj prebodnúť. Darma je, už si nepomôžeme. O nechajme už v pokoji tento predmet, lebo keď sa o ňom vyprávam, vždy pred sebou vidím toho nešťastného šuhaja. S Bohom teda pane mlynáre? Dobrú noc!

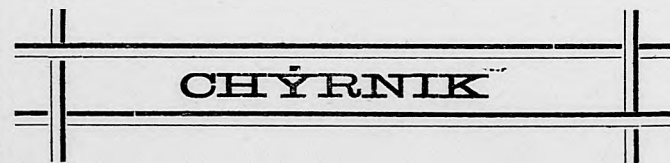
S Bohom! Boh Vás opatruj!

Po tomto smutnom páde sa rozišla ce'á spoločnosť, bez toho, že by sa bol jeden od druhého odobral. Ani „dobrú noc“ ani s „Pánom Bohom“ nebolo očuť. Každý sa s tou smutnou skúsenosťou navrátil, že nikdy není človek ubezpečený. Najväčší žiaľ a smutok ale objal srdce starostlivej matky, ktorá po tom strašnom páde ani jednu noc nemohla pokojne prespať. Aj v snách sa jej ustavične predstavovala postava toho nešťastného chlapíka. Nijakým spôsobom si nemohla pomôcť, lebo čokoľvek robila, vždy pred sebou videla krv sa červeňať.

Dlho nebola v stave zdržať tie bolästi a trápenia, za dva týždne zomrela.

Ten nešťastný prípad hneď na druhý deň prišol k vyšetrovanu. Stehlíka odsúdila len na tri mesiace, z ohľadu že v tom okamžení nebol docela pri zdravom rozume a pri tom len z rozhorčenosti ho tak dobil. Ondrej Stehlík v žalári trávi tie medové týždne a musí uznať, jako zle je to, keď človek niekedy nechce istú mieru zdržať. Mnoho aj z dobrého zaškodí, tým viac ze zlého.

Svatobníci, ktorí si tiež nedávali na seba pozor, — ale jako na spôsob orla zleteli na obeť — na dlhší čas sú odsúdení. *Skalický.*

Čas. 15-ho júna v Budapešti celý deň bol mračný a teplý čas. Na noc sa vyjasnilo. Úmernosť tepla bola 20·4 stupňov. Po Uhorsku dnes rano nepršalo nikde, čas väčšmi bol jasný, úmernosť tepla sa zvýšila. Najteplejšie bolo v Maďar-Óváre 23·8 stupňov, najchladnejšie ale v Marošvášárheli 15·0 stupňov. — Po Europe bol dážď na francúzskom brehu a na okolí Karpátov, inde je čas suchý. Najteplejšie bolo v Maďar-Óváre 23·8 stupňov, najchladnejšie ale v Christiansunde 10·8 stupňov. Vo Viedni 19·1, v Ríme 18·5, v Paríži 16·4, v Berlíne 18·8, v Petrohrade 13·4, v Carihrade 22·4 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Môže sa očakávať teplý suchý čas.

Osobný chýr. Jamagata japonský maršal a vojenský minister spolu so svojim sprovodom z korunovácií slávnosti z Moskvy prišiel do Viedne.

Dvorné chýri. Fridrik kráľ, knieža a jeho rodina 15-ho júna odpoľudnia o 3 hodinách z Viedne do Prešporku cestovali. — 15-ho júna večer Klotilda kr. knáza, 16-ho júna ráno o 7 hodinách ale Jozef kr. vojvoda cestovali do Alčutu. — Otto kr. vojvoda, ktorý zo Šoproňu na dlhšiu slobodu odišiel, 16 ho júna oddal veliteľstvo plukovníkovi Lónyaymu. — Maria Jozefa kr. knáza, manželka to kr. vojvody, 17-ho júna išla na letné bydlisko do Persenbeugu.

Japonský vicekráľ v Budapešti. Tušini Šadanaru japonské cisárske knieža vicekráľ 15 ho júna odpoľudnia navštívil výstavku. Večer v kráľovskom paláci bol dvorný obed, na ktorom vzali účasť: Tušini Šadanaru, Nehara podplukovník, gróf Hišamatu poručík, Eckhardt k nemu pridelený plukovník, Takahira Kogon japonský vyslanec, Riódars Hata vyslanec tajomník, gróf Goluchovskí minister zahraničia, barón Bánffy minister predseďa, bróf Ballegarde hlavný dvorný majster kráľovnej, knieža Lichtenštein námestník hlavného nádvorňíka a podmaršal, gróf Ludvik Apponyi uhorský nádvorňík, gróf Paar generál koničtva, a gróf Bolfras podvelitel hlavné vojenskej pomocníci, Pápay predstavený triedy a ešte mnohí iní.

Li-Hung-Čang v Berlíne. Li-Hung-Čanga chinského to veľkého poslanca cisár Vilém prijal na slávnom výsluchu. Prítomní boli cisarovná, a korunný dedič, knieža Hohenlohe, barón Marschall a najvyššie dvorné hodnosti a viacej generálov. Li-Hung-Čang oddal list ho poverujúci v sprovode dlhšej reči, ktorou poďakoval sa Nemecku za priateľstvo. Cisár odpovedal, že vo vyslaní veľkého vyslanca vidí dôkaz priateľských citov, na ktoré úprimne odvetuje. Žiada si a úfa, že vyprobované priateľstvo medzi Chinou a Nemeckom obidvom krajinam prinesie požehnanie. Konečne poprosil cisár veľkého poslanca, aby chinskému cisárovi vyslovil vďaku za to, že vyslal do Nemecka veľkého poslanca.

Rozmiazdený robotník. Vo Vrbicách, jako sa odtial píše, Pavel Macko, nádenník s viacerými inými z hromady na brehu Váhu váfal drevo na pilu. Keď nenadále jeden hrubý trám od spodku hromady pohoľ, celá hromada s veľkým hromotom sa zrútila. Macka dva trámy tak stisly, že keď ho vyslobodí, len hromadu rozmiazdeného mäsa našli.

Krádež v kráľovskom paláci. Nedávno prepustili zo služby jedného dvorného sluha, ktorý potom z pomstvy oznámil, že jeden starý sluha v budínskom zámku riadne dežmuje kráľovsku komoru na striebro. Následkom toho policajne vyšetrovanie objasnilo, že oznam zodpovedá pravde. Z kráľovskej komory na striebro chýbala celá hromada strieborných ližíc, svietnikov, tanierov a iných stolných riadov. Policiu sa podarilo nielen činiteľa vyšľakovať, ale i strieborné riady. Tieto posledné našli na novej Pešti u jednej ženy, ktorá však medzi tým zomrela a tak prípadných kmiňov nebolo možno vyskúmať. O tomto páde policia uvedomila trestnú súdnu stolicu.

Jako slávilí to millenium v Kátlovcách pri Lopašove? Z Kátloviec, obce to prešporskej stolice, nám píše, že tamejšie školské dietky si dobre zapamätajú to millenium. 19-ho mája sošli sa na poľudnia do školy, potom išy s pánom farárom a pánom učiteľom do blízkeho hájika. Pán farár zaopatril pre každé dečko jeden pár viršlí a jednu zemľu, a pán richtár Ján Kubiš s podrichtárom Štefanom Kostolánskym zaopatril pre deti jeden súdek piva a druhý vody. — Stalo sa ale, že pán richtár a podrichtár s pri-

sažnými vypili sami súdok piva, deťom dali len vody a potom ich naháňali nasilu, aby tancovaly. Deťom že vraj o smsde sa nijako nechcelo tancovať.

Útok na jednu procesiu. Jeden telegramm z Bruselu oznamuje následovne: v Tourkoinge dve sto socialistov napadlo jednu katolícku procesiu; socialisti započali biť knazov, ktorí museli utekať do susedných domov. Asi dle sto údov tej procesie poraneno bolo.

Zajímavý príbeh. Jeden fabrikant vo Viedni pre chorobu predal svoj obchod. Pri Viedni kúpil si statok a s jedinou dcérou, Agatou presťahoval sa na svoj nový statok. Dcéra rýchlo privykla hospodárstvo a nezadala sama celý statok spravovala. Medzi povinnosťami mala času aj na poľovku, a že z mladého dievčaťa stal sa narúživý jager, o to mal veľkú zásluhu tamejší poľesný, Františ Tomašek, jeden krásny mladý človek s kučeravými rusými vlasmi. On ustavične sprovádzal krásnu paniu, čo i starý fabrikant rád mal, lebo sa bál o dcéru — aby sa jej od divých zverov niečo nestalo. Tí mladí rýchlo sa jeden do druhého zaľúbili. Otec naraz náhle zomrel. Po smútku nič im v ceste nestalo, aby i pred oltárom zapečadili svoju lásku. Ale jak prekvapilo to mladé dieťa, keď jej milenec so slzami vyslovil, že oni nemôžu nikdy jeden druhého byť. Na druhý deň krásneho jagra našli prestreleného. Mrtvolu zanesli do úmrlčej komory a tu višlo na vrca, že Františ Tomašek, ten jager — je dievča.

Chinské obyčaje. Chinčani sa radujú smrti svojich rodičov. Chinská nevesta p'áže, keď po prvý krát ide do domu svojho muža. Chinčan to pokladá za urážku, keď sa niekto ho dopytuje na jeho ženu alebo deti. Klobúk si položí na hlavu, keď sa s nekým stretne na ulici a oblečie sa do bieleho rucha, keď chce smútiť. Nápis knihy je na konci sväzku; z ľava na pravo a z hora dolu čítajú. Žiaci tak odpovedajú vo škole, že sa k učiteľovi chrbtom obrátia. Chinská matka nikdy nebožskáva svoje dieťa. Chinčanský obed sa započína s ovocím a končí sa s polievkou. Chinčani s pravej strany vystupujú na koňa. Dom začínajú pri streche stavať. Chinčania nikdy si neostrihujú nechty a sú i takí mandarini, ktorí majú na desať centimetrov dlhé nechty. Ich noviny nikdy nepíšu o politike.

Zabili vačkára. O hroznom páde píše sa z Mískovca. Na jarmoku v Mezô-Cáte jeden gazda zbadal, že mu ktosi vo vačku kutá. — Vačkár, vreckový zloděj! kričal plným hrdlom. Vačkár nafakaný stál vedľa gazdy, keď ale volanie na pomoc neprestalo, vačkovým nožom preklal gazdu. Keď to videli okolostojáci, že gazda na zem padol, napadli vrahu a policami ho zabilí.

Námorníci sa sprotivili. Podľa jedného telegrammu z Antverpeni matrózi na jednej japonskej lodi 14-ho júna opijúc sa povstali. Matrózi a vojáci vystúpili z lode na breh, kde sa srazili s policiou, pri ktorej príležitosti policia zastrelila jedného japonského m tróza.

Vtáčie hniezdo. Hrozné divadlo videli očití svedkovia v nedeľu v Malej Paludi. Jeden sluha tamejšieho arendátora Špitza, zbadal, že na jednom vysokom topoli na prostred dediny, je stračacie hniezdo, stavil sa, že ho on vyberie. Aby sa mu to lepšie podarilo, pod stromom dal si na harmoniku hrať, pokým v dobrej vôli výskriabal sa na vysoký srom. Keď už vyšiel na vrchol a chcel rukou siahnúť do hniezda,

v nohaviciach, musí tam „v kancenárii“ spustiť nohavice a zostať v gatách! Ináč nesobáš! No či ste kedy slyšali takého blázna, čoby také dačo vyhútal?!

Pod palicu starej obci Detvy patrí vyše 7000 duší, na odlahlých lazoch roztratených. Matrikár nemá námestníka, prečo ľudia aj 7—8 krát musia sa potkínať po hrudavých cestách, kým im krst, pohrab alebo sobáš zapiše matrikárova — stará. Aj na Bani, Nácotára a Léna píše. Matrikár nezačne a neskončí zápis bez špinavého urážania P. Boha, Krista a iných sv. vecí. Najnovšie jachce klantie na Pápeža, biskupa a kňazov pri každej príležitosti, tak surove, že človek mimovoľne vyzerá pri podchvostine aj kopytá, Nuž ale hľa, tak je to: „Urob čertu dobre, vezme ňa do pekla!“ Bez pomocnej ruky detv. kňazov by tento človeček nikdy nebol vŕzgal brkom po papieri v Detve, a teraz za odmenu prská do nich! Celky liberalne! Keby práve duchovenstvo nekojilo trápený ľud, už viacrás by sa bola notárova birmovka opakovala.

Toť pri samom kostole povolil notár židovi (?) postaviť jatku. A prečo vraj nie, odpovedal ktosi, nech len dobre zaplatí.“ Ba či to ozaj moc mäsa a peňazi stálo toho žida?

Áno platí, to je ten liberálny bôžik, ináč by tých pár liberálnych svrčkov detv. nemohlo osláviť milénium „propitného“ za 31 zl. na obecné konto, jako to vskutku vylogali.

Medzi zkasnosné činy p. notára sa musí vriediť tiež bezprávnosť, v porozumení zdejšieho mlynára spáchaná pri popise volícov, kde vlní zhabali gazdom do pol štvrta sto vótov. mozolnými porciami zapítených, a to na základe nepravého kľúča. Síce preto ešte bude harmatanc!

No sláva švarným Detvano n! ktorým sa naskrze oškliví zúfanelivé vrešťanie liberálnych permónikov. Chcete vedieť líbi čitateľa! jaký účinok má na ľud detv. krivdenie liberálov? Mali ste vidieť aj teraz na Božie Telo ohromné, zbožné ľudové more na procesii. Pred tým ich tolké tisíce nebývaly. — Na sv. Trojicu tiež deväťsto pädesiat (950) duší, malých a veľkých zo samej Detvy, putovalo v prachu a v úplku na ďaleké Staré Hory, požalovať sa na krivdu pred milostivý obraz „Pomocníci kresťanov“ a poprosiť Ju o prímluvu lepšej budúcnosti. — Liberáli! darmo voš kašle, keď plúc nemá! Až trpieť dá, zhytnúť nedá Boh svojej rodine! *Lakota.*

LEDNICA, 1896.

Velactená Redakcia!

Patrný trest boží zastihnúť u nás, jednu korheľskú rodinu, pozostávajúcu z otca, matky a syna 20-ročného, ktorý vzdor svojích rokov, nasledkom nemierného požívania liehových trunkov, není väčší jako 7-ročné dieťa. Táto familia, jako obyčajne, aj po tieto dni celý deň korheľovali. Večer sa k ním pár kamarátov a kamarátek z mokrej štvrti dostavilo na hostinu. Jako ľudia vyprávajú, jedna kamarátka, dľa iných tejto syn, ktorých hostitelia vyhнали, z pomstvy podpálili hostiteľov. V jedno stavané budovy, pokryté samou, v okamžení byly v ohni, tak že na pijatyke účasť berúci, z horiacej chalupy ťažkou núdzou vybehnúť stačili. Nie tak úplne zpití domáci. Najstriezejší syn zachránil sa bez úrazu. Muž, ženu až bez vedomia opitú ratujúc vyvliekol ju, avšak dýmom a

plameňom omrážený pustil ženu, lebo mu už vlasy a šaty horely. V zmätku ohňom oslepený, vbehnul do susedného hrozným plameňom horiaceho domu a zavrel sa doňho. A k svojmu — šťastiu! Neskôr keď sa zvedelo, že je v tom horiacom dome, naši spoluobčania, s hrdosťou oznamujem, našej ľudovej strany neohrožení privrženci, menovite *Štefan Chudada* a *Pavel Hladíš* s nebezpečenstvom vlastného života, smele oknom vošli, a pod posteľou omámene ležiaceho vyviekli a zachránili. Hrozný osúd však zastihnul ženu, ktorú keď muž popustil, jakžto úplne opitá nevládajúc sa pohnúť z miesta, ležat zostala, a ukrutným plameňom nie žeby bola zhorela, ale v pravom smysle slova, upiekla sa! Užasný pohľad spôsobila jej mrtvola, nie v ohni ale ďalej od ohňa ležiaca. Zastihnúť ju tresť boží. Oheň ju nespálil, ale od ohňa asi na 10 krokov ležiacu upiekol. Hľa výstraha pre korheľov. Boh není náhlivý ale pamätlivý!

Konečne sdelujem, že aj pri tomto ohni liberálny strekáč Tarnocovský, asi za 1/2 hodiny nedal vody, a 500 zl. kšujúci strekáč asi výšej 2 metrov len, bol v stave striekať vodu! Keby tento liberálny strekáč bol účinkoval zaraz, ani polovica by nebola shorela toho, čo včul je shorené. *x-y.*

VYSOKÁ, dňa 8 ho mája 1896.

Vážení pán redaktor!

S radostným srdcom vzdávam verejne v tomto časopise vďaka všetkým tým vo Philadelphii v Amerike sa zdržujúcim mojím farníkom a spolu aj inším dobrodincom, ktorí vyzvaním mojím a prosbou mojou pozbudní s milodarmi na vystavenie nových dvoch pobočných oltárov zdejšieho farského kostola pristali.

Pre povzbudenie druchých mojich tiež v Amerike po inších mestách pracujúcich farníkov, na ktorých som sa podobne s tým istým vyzvaním a s tou istou prosbou obrátil sdelujem menoslov a príspevky tých mojích farníkov a inších rodákov, ktorí vo Philadelphii pod náčelnictvom Andreja Komada farníka vysockého 161 zl. a 60 kr. r. č. složili, a do mojích rúk na vyššpomnutý cieľ zaslali.

Andrej Komada z Vysokej 50 zl., Juro Lučan z Vysokej 25 zl., Andrej Komada zo Šatiny 10 zl., Adam Brko z Vysokej 5 zl., Andrej Gažák z Vysokej 7 zl. 50 kr., Andrej Papajčík z Vysokej 2 zl. 50 kr., Jozef Baričák z Vysokej 2 zl. 50 kr., Cyrill Dodulík zo Semeteša 12 zl. 50 kr., Juro Cipko zo Semeteša 5 zl., Jozef Žilinčar z Rovného 5 zl. 10 kr., Štefan Sojka z Vysokej 2 zl. 50 kr., Jozef Cambal z Rovného 2 zl. 50 kr., Anna Snutník z Vysokej 1 zl., Andrej Dočar z Kottešovej 1 zl., Andrej Michalus zo Svederníka 1 zl., Štefan Badzík z Hričova 1 zl., Martin Kováčik zo Svederníka 1 zl., Ján Hložník zo Svederníka 80 kr., Fraňo Mizerik z Papradna 1 zl., Andrej Korchan z Vysokej 2 zl. 50 kr., Štefan Vojenčák z Vyso-

kej 2 zl. 50 kr., Jozef Bologa z Hričova 50 kr., Anton Lukáč zo Zemplína 1 zl., Peter Palko zo Zemplína 50 kr., Jozef Rajsik z Rovného 5 zl., Jozef Martinik z Rovného 1 zl., Jozef Tarabik z Rovného 1 zl., Ján Bielčík z Rovného 1 zl., Františ Kadlec z Rovného 1 zl., Juro Žárový z Rovného 1 zl. 20 kr., Jozef Horvát z Rovného 1 zl., Štefán Pollák z Vysokej 2 zl. 50 kr., Šimek Babuljak z Čace 1 zl., Ján Komada 1 zl., Vendelín Belušik z Papradna 1 zl., Jozef Žilinčar z Rovného 1 zl.

Týmto mojím farníkom, jako aj inším naším rodákom, ktorí, jako uverejnený menoslov svedčí, tiež prispeli, opakujem moje vrelé vďaky s tým sľubom, že jako posavď tak aj na budúce nezameškám v mojích každodenných modlitbách Boha všemohúceho vrúcne vzývať, by im tieto na Jeho česť a chválu prinesené dary mnohonásobne vynahradí ráčil!

S Bohom! Zostávam váš oddaný duchovník

Anton Zatkovics, farár vysocký.

—
BOLERÁZ. (Prešporská st.)

Velactená Redakcia!

Tak zvaný „Oprav-divý Kresťan“ aj k nám dokepkal; starostlivý pán marikár sa nám s pár číslami zavďačil. Len že veru u nás pre také cesnakové semeno není pôda pripravená. My sa pevne pridržame nášho starého skutočného „Kresťana“, ktorého, jestli sa nemýlim, do našej dosť malej obce chodí hodne vyšie 30 čísel; pridržame sa ľudovej stránky, ktorá je jediná stránka kresťanská, teda stránka Kristová. Zo zvedavosti prečítali sme jedno číslo toho oprav-divého Ž... a s právom povedať môžeme, že veru nepriстане mu ten nápis, „Opravdivý Kresťan,“ lež „Obrezaný Kresťan.“ Páni liberáli myslia, že na takýto spôsob asnaď nás najlacnejšie môžu k budúcim voľbám podkúpiť; no mýlite sa páni liberáli, vy ste sa síce skoro zobudili, no ale s vašim hurtom zobudili ste aj nás, už stojíme na nohách, ku obrane našich náboženských a občianskych práv, my jedine „ľudovej stránke“ zostaneme verní, od ktorej nás žiadnymi chytráckymi kúsky a podlosťami, jaké sú aj v tom vašom oprav-divom Kresťanovi, neodtrhnete, a pri ktorej s pomocou Božiu, vytrváme až do konca, t. j. do úplného víťazstva. Daj to Pane Bože čím skôr!

hep — hep.

VO VELKEJ BYTČI, dňa 8-ho júna 1896.

Velavádzžený pán Redaktor!

Odvolávajúc sa na moje osvedčenie v „Alkotmánye“ b. r. 2-ho júni uverejnené, v ktorom som verne a pravde zodpovedajúc ukázal a dokázal, jakými bezzákladnými a zlomyseľnými nápady osobu moju „Národné Noviny“ stihajú — odhodlal som sa odpovedať aj na tie náražky dvoch dopisov, ktoré posledné číslo „Kresťana“ uverejnilo poľažne mojej osoby, a to tým viac, lebo medzi priateľmi našich spoločných

zásad, ktorí ma osobne nepoznajú, ľahko by mohla vzniknúť tá domnienka, jakoby som ja bol sa vzdal môjho stanoviska, ktoré som už od počiatku cirkevnej politiky zaujal, a jako by som bol zmlátnel v boji za zástavu ľudovej strany.

Osvedčujem predovšetkým to moje presvedčenie, že ľudová strana chce-li sa uskutočniť v živote verejnom, každú možnú príležitosť musí uchopiť, aby svoje zásady dľa okolností poskytnuvších sa, mohla rozvinúť a stanovisko svoje dľa potreby zastať, lebo zásady jej len v tom páde preniknú všetky vrstvy, jestli vždy a všade ukážeme, že žijeme, a nebudeme sa utahovať, lebo mnohoráz sama prítomnosť osobná slúži ku prospechu našej veci, zaiste nie ku škode; — jestli ukážeme — a toto bez všetkého vzťahovania chcem pripomenúť — že aj v obcovaní našom spoločenskom, pri bezúhonnom zadržaní našich zásad, skrze lásku k bližnému, vzdelanosť a zdvorilosť sme vedení.

Toto je to stanovisko, na ktoré som sa ja vždy postavil a ktoré nikomu k vôli zanechať nechcem, lebo som silno presvedčený že strana naša len takýmto spôsobom bude v stave v silný celok sa utvoriť a úctu aj protivníkov našich vydobíť.

Nech sa vám len páči s pozornosťou sprovádzať pokračovanie našich hlavných vodcov a s nami spolu držiacich vysokých aristokratov a uvidíte, jako môžeme a máme verejne spolu obcovať bez toho, že by sme zásady svoje zradili a zástave našej nevernými zostali. Z toho teda aj to vysvitá, že ten, kto požiadavky zdvorilosti má pred očima ešte sa nekori a nepľazí jako to „jeden evanjelik“ o mne tvrdil.

Podobne sa má posúdiť aj tá okolnosť, že som ja na bankette milleniumovom, skrze pána fõišpana vydržiavanom, účasť bral.

Všeobecne známo je, že millenium není je sviatkom liberalismu, ale je sviatok vlasti našej, a tak aj tá slavnostná hostina bola oslavovaním nie liberalismu — proti ktorému bojujeme — ale oslavovaním, zvyklým spôsobom, tisícročného trvania vlasti našej.

Toto majúc na zreteli pýtam sa, zdá-liž je to slušné a cieľu primerané zachádzanie, mňa, ktorý som ani jednej príležitosti nezameškal, že bych či v súkromnom, či vo verejnom živote stanovisko ľudovej strany nebol obhajoval, — za slávu ľudovej strany slovom a perom bojujem — mňa, hovorím, bezzákladne upodozrievať a zo zrady obviňovať?

Pri všetkej mojej skromnosti smelo sa môžem pýtať — páni moji — ktože smeššie a usilovnejšie bránil a zastával kresťanské stanovisko v potykoch vzniknutých na shromaždeniach stoličných a zasadnutiach výborových nežli ja?

A hľa hneď na začiatku bojišťa, keď ľudová strana — jako politický činiteľ — ešte len stráže rozposiela pred rozhodnou bitkou, už včul niektorí medzi nami semeno nesvornosti a nedôvery roztrusujú, semeno falošných dômyslov a ešte nesprávnejších dôvodov!

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k
dostaniu — **Jedino** —

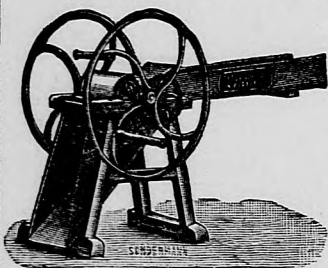
u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-ulica čis. 23.

Cena bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr.
ďalej ručníky **Sv. Veroniky** s hodnovernými listinami, kus za 1 zl.

MICHAL TRESKOŇ

V NAGY-BITTSÉ, (TRENCSÉN MEGYE)

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluhy a brány, amer. hrable mašiny na lámání stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

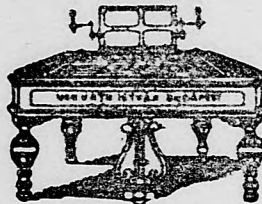
Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Sovy (Uhu!)

Jestli by niekto 2 mladé sovy, tak zvané „Uhu“ mal, prosí dolu podpísaný mu to hneď listovne oznámiť, a cenu čo košujú, udať.

JÁN DVORSZKY

Kiszueza-Ujhely (Trencsénm.)

O cimbale,

husliac, fujare, citare, intone, arstone, harmonike a o všeliakých mechanických hudbných dielach, o klavíre atď. zvučných nástrojách a ich potrebnostiach pošlem cenník. — V mojom vydavateľstve vyšly: Cimbalová škola, písal: I. Kullifay arcikniežatska učiteľka muziky. Obsahuje 94 piesne a mnohé nauky, cena 3 zl. 50 kr. Časopis pre hrajúcich na cimbale, rediguje Árpád Késmárky. Predplatná cena na jeden rok 4 zl. 80 kr. Vychádza za 14 dní raz so 4-6 kusmi. — Maďarská fujarová škola. Cena 1 zl. — Napravujú sa všeliake zvučné nástroje.

STEFAN HOVRÁTH,

dvorný dovozateľ Jeho cis. a kr. Výsosti arcikniežata Jozefa.

Budapešť, Erzsébet-körút 2. a Kerepešská-cesta č. 46.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.